

Europejski program w zakresie migracji

Migracje towarzyszą ludzkości niemal od zawsze. Wiele osób w poszukiwaniu lepszych warunków życia decyduje się na wyjazd do Europy. Osoby te szukają legalnych możliwości, ale ryzykują też życiem, aby wymknąć się spod politycznego ucisku, uciec od wojny i nędzy, a także aby połączyć się z rodziną. W ostatnich latach na skutek wojny w Syrii ruchy migracyjne ludności w Europie znacząco się nasiliły. W związku z tym szczególnego znaczenia nabrała realizacja polityk : imigracyjnej i azylowej, obejmujących zarządzanie legalną i nielegalną imigracją oraz wspólne zasady azylowe. W związku ze skalą przepływów migracyjnych konieczne stały się dodatkowe działania i reformy zapewniające bezpieczeństwo granic system relokacji osób ubiegających się o azyl. Konieczne jest zapewnienie ochrony potrzebującym- tysiącom osób ryzykujących życie przy próbie przebycia Morza Śródziemnego. Pierwszą i natychmiastową reakcją Komisji było przygotowanie planu natychmiastowych działań. Parlament Europejski i Rada Europejska poparły ten plan i państwa członkowskie zobowiązały się również do konkretnych działań, zwłaszcza w celu uniknięcia dalszych ofiar w ludziach..

Europa powinna pozostać bezpiecznym schronieniem dla uchodźców przed prześladowaniami, a także atrakcyjnym punktem docelowym dla utalentowanych i przedsiębiorczych studentów, naukowców i pracowników. Warunkiem wywiązywania się z naszych międzynarodowych zobowiązań i obrony wartości, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony naszych granic, a zarazem stworzenia solidnych podstaw dobrobytu gospodarczego i spójności społecznej, jest trudna do osiągnięcia równowaga, której uzyskanie wymaga skoordynowanego działania na szczeblu europejskim.

W sytuacji zwiększonego napływu ludności na kontynent europejski jednym z najważniejszych celów UE jest prowadzenie nowoczesnej i kompleksowej europejskiej polityki imigracyjnej, opartej na solidarności. Bowiem żadne państwo członkowskie nie zdoła samo poradzić sobie skutecznie z migracją. Jest oczywiste, że potrzebujemy nowego, bardziej europejskiego podejścia.

Po objęciu obowiązków przewodniczącego Komisji Jean-Claude Juncker powierzył Dimitrisowi Avramopoulosowi, komisarzowi odpowiedzialnemu za kwestie migracji, zadanie wypracowania wspólnie z innymi komisarzami nowej polityki migracyjnej będącej jednym z 10 priorytetów Komisji Junckera wymienionych w wytycznych politycznych. Koordynacją tej współpracy zajmuje się pierwszy wiceprzewodniczący Frans Timmermans. 13 maja 2015 r. Komisja Europejska opublikowała **Europejski program w zakresie migracji**. W programie zaproponowano natychmiastowe działania w związku z sytuacją panującą w regionie Morza Śródziemnego (kryzys migracyjny) oraz działania, które należy podjąć w najbliższych latach, by poprawić system zarządzania migracją. W perspektywie długookresowej Komisja zaproponowała działania w następujących obszarach:

- ograniczenie zachęt dla nielegalnych imigrantów,
- zarządzanie granicami przy jednoczesnym ratowaniu życia i zapewnianiu bezpieczeństwa,
- opracowanie silniejszej wspólnej polityki azylowej,
- wprowadzenie nowej polityki w zakresie legalnej imigracji poprzez aktualizację i przegląd systemu „niebieskiej karty” („niebieska karta” to dokument wydawany wykwalifikowanym pracownikom, którzy nie są obywatelami UE, umożliwiającym pobyt i pracę na terytorium dowolnego państwa członkowskiego UE z wyjątkiem Danii, Irlandii i Wielkiej Brytanii),
- określenie nowych priorytetów polityki integracyjnej oraz optymalizację korzyści polityki migracyjnej dla osób i ich krajów pochodzenia.

Działania niezwłoczne

Pierwsza część europejskiego programu w zakresie migracji stanowi odpowiedź na potrzebę sprawnego działania w reakcji na ludzką tragedię w obszarze Morza Śródziemnego. Oświadczenie Rady Europejskiej z dnia 23 kwietnia 2015 r i późniejsza o kilka dni rezolucja Parlamentu Europejskiego potwierdziły zgodne stanowisko w kwestii szybkiego działania na rzecz ratowania życia oraz zintensyfikowania działań UE. Ta szybka reakcja powinna służyć jako wzorzec reagowania UE na przyszłe kryzysy, niezależnie od tego, której części wspólnych granic zewnętrznych będzie dotyczyć presja.

Działania, które UE podjęła niezwłocznie w odpowiedzi na sytuację kryzysową obejmowały:

- ratowanie życia na morzu (wspólne operacje „Tryton” i „Posejdon” agencji Frontex),
- ukierunkowane działania przeciwko przestępczym sieciom przemytniczym (zwiększenie wysiłków mających na celu lepsze wykorzystanie informacji służących identyfikacji i lokalizacji przemytników),
- reagowanie na wysoką liczbę przybyszów na terytorium UE: relokacja (schemat rozmieszczenia osób wyraźnie wymagających ochrony międzynarodowej, by

zapewnić sprawiedliwy i zrównoważony udział wszystkich państw członkowskich w tym wspólnym wysiłku),

- wspólne podejście do przyznawania ochrony uchodźcom potrzebującym ochrony: przesiedlenia (oprócz relokacji tych, którzy już są na terytorium UE, UE ma obowiązek udziału w pomocy uchodźcom wyraźnie potrzebującym ochrony międzynarodowej),
- wykorzystanie unijnych narzędzi do pomocy państwom członkowskim pierwszej linii (nowe podejście „Hotspot”, w ramach którego Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO), Frontex i Europol będą pracować w terenie z państwami członkowskimi pierwszej linii w celu szybkiej identyfikacji i rejestracji napływających migrantów oraz pobierania od nich odcisków palców),
- współpraca z państwami trzecimi w celu opanowania migracji w państwach pochodzenia i tranzytu (regionalne programy ochrony i rozwoju w państwach trzecich).

Filary lepszego zarządzania migracją

Kryzys migracyjny na Morzu Śródziemnym wykazał wiele ograniczeń strukturalnych polityki migracyjnej UE oraz narzędzi, którymi Unia dysponuje. Jest to szansa dla UE na znalezienie właściwej równowagi w unijnej polityce migracyjnej oraz wysłanie wyraźnego sygnału dla obywateli, że migracja może być lepiej zarządzana wspólnie przez wszystkie właściwe podmioty unijne. W Europejskim programie w zakresie migracji określono cztery poziomy działań służących realizacji uczciwej, solidnej i realistycznej polityki migracyjnej UE. Ich wdrożenie spowoduje, że polityka UE w dziedzinie migracji będzie szanować prawo do ubiegania się o azyl, stanowić odpowiedź na wyzwanie związane z pomocą humanitarną, ustanowi jasno określone ramy europejskie dla wspólnej polityki migracyjnej i wytrzyma próbę czasu. Poziomy te obejmują:

- ograniczenie zachęt dla nielegalnych migrantów (zajęcie się pierwotnymi przyczynami nielegalnej i wymuszonej migracji po stronie państw trzecich, walka z przemytnikami ludźmi),
- zarządzanie granicami – ratowanie życia i zabezpieczanie granic zewnętrznych (wzmocnienie roli Frontexu, wzmocnienie koordynacji UE w odniesieniu do zadań straży przybrzeżnej, wzmocnienie zdolności państw trzecich do zarządzania własnymi granicami),
- wspólną politykę azylową (Spójne wdrożenie wspólnego europejskiego systemu azylowego, System dubliński – lepszy podział odpowiedzialności między państwami członkowskimi),
- nową politykę dotyczącą legalnej migracji (Dobrze zarządzana legalna migracja i polityka wizowa, skuteczna integracja).

ograniczenie
zachęt dla
nielegalnych
migrantów

zarządzanie
granicami
zewnętrznymi

wspólna polityka
azyłowa

nowa polityka
legalnej migracji

Dotychczasowe osiągnięcia

Są widoczne konkretne rezultaty działań Unii Europejskiej w zakresie migracji. Łączna liczba osób nielegalnie przekraczających granicę na głównych szlakach migracyjnych spadła w 2017 r. o 63 proc. Dzięki wspólnym działaniom poprawia się ochrona zewnętrznych granic UE i współpraca z partnerami zagranicznymi w zakresie eliminowania przyczyn nielegalnej migracji. Nastąpił również postęp w kwestii ochrony migrantów i zwalczania przemytu.

Pierwszy wiceprzewodniczący Komisji, Frans **Timmermans**, powiedział: *Od 2015 r. poczyniliśmy postępy dzięki naszej współpracy – coraz lepiej kompleksowo zarządzamy migracjami. Nie osiągnęliśmy jednak wszystkiego i kwestia ta będzie jeszcze przez jakiś czas przedmiotem naszego zainteresowania. Musimy nadal działać – wspólnie i kompleksowo, z jeszcze większą energią i determinacją, aby utrwalić nasze dotychczasowe osiągnięcia i w pełni zrealizować Europejski program w zakresie migracji. Migracja jest ważnym przedmiotem obaw naszych obywateli i powinna pozostać priorytetem również dla nas.*

Komisarz ds. migracji, spraw wewnętrznych i obywatelstwa Dimitris **Avramopoulos** powiedział: *Stopniowo wychodzimy z kryzysu – obecnie zarządzamy migracją w duchu partnerstwa i wspólnej odpowiedzialności, w obrębie UE i poza UE. Otrzymaliśmy do tej pory 34 400 nowych zobowiązań w zakresie przesiedleń. Cieszę się, że państwa członkowskie w ten sposób starają się utrwalić bezpieczne i legalne metody migracji, wyeliminować nielegalne i niebezpieczne szlaki migracyjne oraz okazywać solidarność z krajami spoza UE przyjmującymi uchodźców.*

Eliminowanie przyczyn migracji i zapobieganie katastrofom

UE nadal zwiększa wsparcie na rzecz eliminowania przyczyn migracji poprzez :

- przeznaczanie środków finansowych w ramach **Instrumentu Pomocy dla Uchodźców** w Turcji,
- uruchomienie **funduszu powierniczego UE dla Afryki** (przyczynia się to do poprawy stabilności i odporności przez wsparcie rozwoju gospodarczego oraz zarządzanie migracją w krajach, które doświadczają różnego rodzaju kryzysów i sytuacji nadzwyczajnych; w ramach funduszu zatwierdzono jak dotąd programy o łącznej wartości prawie 2 mld euro),
- pomoc medyczną w Libii- w ścisłej współpracy z Biurem UNHCR, UNICEF i Międzynarodową Organizacją ds. Migracji (IOM).

W ramach walki z przemytem i zapobieganiu wypadkom na pustyni i na morzu podjęto następujące działania:

- Fundusz powierniczy UE dla Afryki wspiera działalność Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM) i władz nigerskich w prowadzeniu poszukiwań i akcji ratunkowych na pustyni (w 2017 r. udało się w ten sposób uratować 1100 migrantów porzuconych przez przemytników),
- ponad 15 tys. migrantów, w tym 10 tys. z Libii, skorzystało już z pomocy w dobrowolnym powrocie (opracowywane są również projekty współpracy z krajami sąsiadującymi z Libią, które mają pomagać migrantom w powrocie z Libii do kraju ojczystego),
- w ramach **operacji UE „Tryton” i „Sophia”** rozlokowano 13 jednostek (wspiera się w ten sposób działania państw członkowskich w zakresie zapobiegania wypadkom i zatrzymywania osób podejrzanych o handel ludźmi i przemyt).

Solidarność UE i wsparcie dla uchodźców i państw przyjmujących

Realizacja programu przesiedleń UE przyjętego w lipcu 2015 r. dobiega końca bilans jest pozytywny. Przesiedlenia na podstawie oświadczenia UE-Turcja wciąż trwają. We wrześniu 2017 r. Komisja uruchomiła nowy program, w ramach którego do października 2019 r. przesiedlonych ma zostać co najmniej 50 tys. uchodźców znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, w szczególności wzdłuż szlaku środkowoeuropejskiego. Po dwóch latach do relokacji pozostało ok. 750 osób w Grecji i 3 100 we Włoszech – program relokacji w UE kończy się zatem powodzeniem. Łącznie do tej pory relokowano ponad 31,5 tys. osób.

Powroty i readmisje

Ważnym krokiem w podejściu UE do lepszego zarządzania migracją było zawarcie porozumienia z Bangladeszem w sprawie standardowych procedur operacyjnych dotyczących powrotów UE będzie nadal prowadzić usystematyzowaną współpracę praktyczną z innymi krajami w ramach tego nowego podejścia. Nasilenia wymaga zwłaszcza współpraca z Wybrzeżem Kości Słoniowej, Senegalem i Mali. Konieczna jest również jak najszybsza finalizacja trwających negocjacji na temat readmisji z Nigerią i Tunezją.

Kolejne kroki na drodze do bardziej skutecznej unijnej polityki migracyjnej i azylowej

Niezbędne jest zwiększenie wkładu finansowego państw członkowskich, aby fundusz powierniczy dla Afryki mógł nadal wspierać programy, zwłaszcza w Libii i w północnej Afryce. Jeżeli chodzi o przesiedlenia, państwa członkowskie powinny nadal przedkładać swoje zobowiązania, tak aby możliwe było rozpoczęcie planowania konkretnych procedur przesiedlenia. Konieczne jest także wsparcie dla mechanizmu ewakuacji z Libii we współpracy z Biurem UNHCR. Skala powrotów na w całej UE pozostaje na niezadawalającym poziomie - jest to zatem obszar, gdzie do osiągnięcia konkretnych postępów konieczne jest zaangażowanie wszystkich stron.

Źródła:

- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego komitetu ekonomiczno-społecznego i Komitetu regionów . Europejski program w zakresie migracji, Bruksela, dnia 13.5.2015 r. COM(2015) 240
- Komisja Europejska, Europejski program w zakresie migracji: konsolidacja postępów Bruksela, 15 listopada 2017 r.
- Report from the Commission to the European Parliament, The European Council And the Council. Progress report on the European Agenda on Migration {SWD(2017) 372 final} Brussels, 15.11.2017 COM(2017) 669 final - https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20171114_progress_report_on_the_european_agenda_on_migration_en.pdf
- Fundusz powierniczy UE dla Afryki https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20171114_annex_1_eu_trust_fund_for_africa_en.pdf
- Wspólny plan działania w zakresie realizacji postanowień oświadczenia UE-Turcja <https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/>

europa-agenda-migration/20171114_annex_2_joint_action_plan_on_the_implementation_of_the_eu_turkey_statement_en.pdf

- Instrument pomocy dla uchodźców z Turcji https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/europa-agenda-migration/20171114_annex_3_facility_for_refugees_in_turkey_en.pdf
- Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/europa-agenda-migration/20171114_annex_4_europa_border_and_coast_guard_en.pdf

Przygotował:

Punkt Informacji Europejskiej

Europe Direct – Poznań

przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań

tel. 61 8521670

e-mail: europa-direct-poznan@irpoznan.com.pl,

www. europa-direct.poznan.pl

Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej

